

Izhaja ob 4 zjutraj.
Stane celoletno . . . 240 K
mesečno 20
za zased. ozemlje . 360
za inozemstvo . . 600
—
Oglasi za vsak mm višine
stolpca (58 mm) . 2 K
mali oglasi do 30 mm
stolpca (58 mm) . 1.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko.

Uredništvo:
Miklošičeva cesta št. 16/1
Telefon št. 72
Upravišstvo:
Sodna ulica št. 6.
Telefon št. 36.
Račun kr. pošt. četk. urača
šte. 11.832.

Ljubljana, 8. junija.

Ljubljana je dobila Antona Peska za župana. Črni klerikalci, žolti narodni socialci in rdeči komunisti s svojim socialno - demokratičnim pri veskom so se združili, da dvignejo na čest naslednika Ivanu Hribarju in Ivanu Tavčarju. Koaliralo so se stiri heterogene frakcije, ki brez izdajstva svojih programov giti en dan ne morejo složno voditi občinskega gospodarstva, samo da iztrgajo slovensko prestolnico iz rok demokratov.

Politično in moralno je dogodek silno poudčen. Takoj po občinskih volitvah so se po inicijativi klerikalcev pričela intimna pogajanja med narodno - socialno, klerikalno in komunistično stranko. DS se je zavedala svoje dolžnosti kot najjačša skupina in kot preizkušena braniteljica avtonomije slovenske občine in nositeljica ideje narodnega jedinstva. Stori la je vse, da prepreči, da bi prišla Ljubljana pod oblast elementov, ki so odkrito protidržavni, socialno prevratni, nacionalno pogubni. Tirala je narodno-socialno stranko na razgovor, da razčisti položaj ter ohrani Ljubljani njen narodni in napredni značaj. Narodno-socialni voditelji so imeli žalostni pogum, da so se z demokrati pogajali in dajali izjave, naperjene proti klerikalcem in komunistom, medtem ko so ti še čali v žepu od klerikalcev jim diktirani pakt.

Mi smo dobro vedeli, da so se narodni socialci prodali klerikalcem, ker je smatral gospod Pesek, da je to za njegovo rehabilitacijo neobhodno potrebno, računali pa smo — odkrito priznamo — da se bo v zadnjem trenutku uveljavila volja širokih krogov narodno - socialnih pristašev.

Zmotili smo se. Medtem ko so narodno - socialni volilci govorili, da si dajo rajše odsekati roko, nego da bi pripustili pakt s črno in črno - rdečo internacionalo, so voditelji za njihovo im hrbtom perfekcionirali pogodbo in za župansko slavo gospoda Peska podpisali tajne koncesije klerikalizmu. Javno so kar najodločnejše zanikali vsako zvezo s šusteriščevimi epigoni in upali so, da bodo dogovor mogli prikriti.

Pa še predno je prva točka dogovora bila izvršena, so klerikalci svoje zaveznike že izdali. Že pri prvi volitvi so glasovali za gospoda Peska ter s tem vnaprej demantirali izgovore NSS, da pakt ne eksistira. Razkrinkali so narodno - socialne voditelje, ki so do zadnjega širili vest, da s klerikalci nimajo nič skupnega.

Kmalu bodo morali narodno - socialni voditelji priznati, kako so izdali nacionalne in kulturne interese. Nagli preobrat njihovega glasila v »avtonomistično« smert dokazuje, da so se udinjali NSS klerikalni protidržavni gonji in nič se ne bodemo čudili, če postavi Anton Pesek avtonomistično resolucijo po formulirju iz klerikalne pisarne kot prvo točko na občinski dnevni red. Vemo tudi, da so voditelji NSS dali klerikalcem formalne obveze, ki odpirajo vrata na stečaj klerikalni kulturni reakciji. Vemo, da so si razdelili eksploatacijo mestnega gospodarstva. Vemo, da so izročeni klerikalni komandi na milost in nemilost, ako nočejo, da zapre gospod Pesek že prvi teden magistratna vrata — za seboj.

Razumemo vlogo, ki so jo odigrali klerikalci. So to sovražniki Ljubljane. Svojo pozicijo cenijo sami moralno tako nizko, da jim ni bila nobena žrtev, se kot močnejša skupina odloči že pri prvem glasovanju vsakega podarka svoje eksistencije. V ostalem so gospodarji položaja in narodni socialci njihovi slugi. Prišel je trenutek, o katerem so si za časa demokratske uprave upali komaj sanjati: Ljubljana jim je po besedah njihovega preroka padla kot zrelo jabolko v naročje.

Komunisti so sledili svoji preiskušeni taktiki: podpirati vse, kar razkaja, kar škodi konsolidaciji. Porabili so povrh priliko, da se maščujejo nad demokrati za »Obznanos«. Zveze njihovega voditelja s klerikalci so jim postopanje znatno olajšale.

Pomilovanje vzbuja socialno - demokratiška skupina. V Celju je JSDS proklamirala načelo, da ne more v mestih voliti niti pristaša JSDS niti SLS niti NSS. V Ljubljani je sklenila z NSS in s klerikalci formalen kompromis za ceno podžupana. Gospod Pesek, ki je nedavno denunciral svoje nastavljenec sodišču radi pregreška proti koalicijskemu pravu, je izkazal socialnim demokratom svojo posebno zaupanje: že pri županski volitvi je oddal svoj glas njihovu druju. Per-

Kralj Peter obolet

NEVARNOSTI ZA NJEGOVO ŽIVLJENJE NI.

Beograd, 8. junija. (Izv.) Kralj Peter je obolet na pljučnici. Njegova bolezen je grozila sprva, da postane usodna za bolehnega in sivolasega vladarja, vendar pa se je kraljevo stanje kmalu zboljšalo. Po Beogradu so bile razširjene že vesti, da je kraljeva bolezen brezupna in da je

bil regent Aleksander brzojavno poklican iz Londona. Kakor se nocoj uradno razglša, so te vesti neutemeljene. Kraljeva bolezen da je bila le rahlega značaja in ni bilo za njegovo življenje nikake nevarnosti.

Baroško vprašanje pred odločitvijo

POGODBA PREDLOŽENA ITALIJSKI VLADI. — ITALIJANI SIRILO TENDENCIJOZNE VESTI, DA JE SPORAZUM ŽE PODPISAN.

Rim, 8. junija. (Izv.) Komendator Quartieri je prispel včeraj iz Beograda v Rim, da predloži vladi besedilo pogodbe, ki se ima te dni podpisati v Beogradu glede skupne uprave reške in baroške luke. Quartieri, katerega je spremljal polkovnik Carletti, se je takoj po svojem prihodu podal na Consalto, kjer ga je sprejel zunanji minister grof Sforza. Po polurni konferenci sta se podala Sforza in Quartieri k Giolittiju, kateremu sta poročala.

V političnih krogih zatrjujejo, da je beograjska vlada na sporazum že pristala in da manjkajo le še formalni podpisi. Pogodba določa skupno upravo reške in baroške luke potom komercialnega konzorcija, v katerem so zastopane Jugoslavija, Italija in Reka, vsaka s dvema zastopnikoma. Pogodba izrecno odreja popolno pariteto vseh treh držav.

Reško in baroško pristanišče se bosta smatrali z vsemi pristaniškimi napravami vred kot ena celota. V vsem pristanišču bodo imele vse tri države enake pravice in udobnosti in enake dolžnosti. Uvoz in izvoz vseh

treh držav skozi združena pristanišča bo neomejen in prost.

Trst, 8. junija. (Izv.) Tržaški listi poročajo iz Rima, da je pogodba med Jugoslavijo in Italijo že podpisana, in sicer za dobo 90 let. Listi obširno komentirajo to poročilo in razpravljajo tudi vprašanje reškega zaledja, čes, da bo treba s primerno sporazumno politiko z Jugoslavijo ukretni vse potrebno, da se omogoči Reki življenje. Pred vsem smatra tako Italija kakor Jugoslavija čim najprej zboljšati železniške zveze z Reko.

Beograd, 8. junija. (Izv.) Kakor doznava naš dopisnik so vesti, ki se razširjajo v inozemskih listih o sporazumu glede luke Baroš, glasom katerega naj bi bila delta in luka 90 let pod upravo mešanega konzorcija — niso točne, marveč tendenciozne. Resnica je le, da se vodijo pregovori o skupni administraciji reške in baroške luke za kratko dobo 12 let, dočim teritorij baroške luke sam ostane vsakakor pod našo suvereniteto. Naša policija in žandarmerija bo vršila varnostno službo.

Take Jonescu odpoštoval iz Beograda

VISOKA ODLIKOVANJA.

Beograd, 8. junija. Sinoči je rumunski zunanji minister Take Jonescu s soprogo in spremstvom ob 8.45 odpoštoval iz Beograda. Na parnik so ga spremlili ministrski predsednik Pašić s soprogo in člani vlade, general Hadžić, Ljuba Davidović, dr. Vojislav Janjić, Agatonović, predsednik beograjske občine Dabro Mitrović, predstojnice ženskih organizacij, češkoslovaški poslanik Kalina, rumunski poslanik Emandi s soprogo in osobejem poslanstva, pomočnik ministra za notranjela dela Tihomir Popović, šef kabineta ministrskega predsedni-

ka Velimir Popović in druge vojaške in civilne osebnosti.

Beograd, 8. junija. Rumunski zunanji minister Take Jonescu je bil odlikovan z redom zvezde Karagiorgievičev I. razreda, njegov pomočnik Perusi pa z redom Belega Orla I. razreda.

Beograd, 8. junija. (Izv.) Rumunski minister zunanjih zadev, Take Jonescu je obiskal pred odhodom iz Beograda šefa beograjskega tiskovnega urada in ga zaprosil, da beograjskemu časopisju izrazi njegovo zadovoljstvo, ker je spoznalo dolžnosti in pomen zveze med državama.

Trgovska pogajanja z Italijo

Beograd, 8. junija. (Izv.) Na današnji konferenci naše in italijanske delegacije o trgovskem dogovoru je bil dosežen sporazum v vseh vprašanih razen kobotaze, ribolova in reške plovnosti. Naši delegati so zahtevali, da se klavzula o plovnosti ne spravlja v dogovor. Na to zahtevo italijanski delegati niso ničesar odgovorili, ker pričakujejo instrukcij iz Rima. Dosežen je sporazum glede krojnarske konvencije.

IZ POGODBE Z RUMUNJO.

Beograd, 8. junija. (Izv.) Glede pogodbe z Rumunijo je omeniti, da se razlikuje od naše pogodbe s Češkoslovaško v toliko, da se zveza ne nanaša pri Čehih na Bolgarijo, ampak samo na Madžarsko, dočim je zveza med nami in Rumunijo proti Madžarom in Bolgarom. Dogovorjena je tudi reciprociteta glede narodnega šol-

stva. Meje se bodo sporazumno rektificirale.

Odobritev celovškega železn. sporazuma

Beograd, 8. junija. (Izv.) Po sporazumu, ki je dosežen na železniški konferenci v Celovcu med našimi in avstrijskimi delegati, bo vzpostavljen potniški in tranzitni promet med našo kraljevino in Avstrijo na progah: Spišje-Radgona, Ljubomer-Maribor in Celovec-Dravograd-Ljubud. Ministertvo saobračaja je odobrilo sporazum in izdalo potrebne navedbe, da bo vse pripravljeno v svrhu vzpostavitve obrata do odrejenega dne.

AMERIŠKI SENAT ZA POVIŠANJE ARMADE.

London, 8. junija. (Izv.) Senať Združenih držav je sklenil povišati ameriško vojsko na 170.000 mož. Poslanska zbornica je določila kontingent na 120.000 mož.

ču. Postopanje JSDS nam kaže v polni luči konfuzijo v tej stranki, ki se strahovito boji komunistov ter jih opiče posnema, da bi se vzdržala pri življenju. Čim bolj ji komunistem rase čez glavo, tem bolj radikalno kriliče roke gospodje desničarji . . . Če jim bo le kaj pomagalo?

O moralčnih kvalitetah novega župana je sodba sklenjena. Na poti s svojega učiteljskega mesta na štajerskem je preko peripetij vojnih konjunktur dospel tako daleč, da so največji nasprotniki Ljubljane smatrali njegovo kandidaturo za najboljšo, ker

je bila za ugled naše prestolnice najponiževalnejša.

V zadregi se po izvršenem činu mnogi prijatelji in podporniki gospoda Peska opravičujejo: Eh, saj itak ne bo potrjen. Mi pa menimo, da ni naloga krone, korigirati perversnosti lokalne politike in smatramo za potrebno, da vlada priporoči njegovo potrditev.

Naj zavlada nad Ljubljano znamenje in krepost Antona Peska in njegove koalicijske. Zrak se bo hitreje razčistil.

Volitev župana v Ljubljani Vsebinsa jugoslov.-rumunske pogodbe

(Poročila na drugi strani.)

Poljsko-litvinska pogajanja glede Vilne razbita

Berlin, 8. junija. (Izv.) Po zanesljivih informacijah se mora smatrati, da so s dosežanja poljsko - litvinska pogajanja v Bruslju, katerim predseduje Hymans, sedaj končno razbita in se tudi koncem junija ne bodo obnovila v Zenevi, kakor se je prvotno nameravalo. Varšavski listi hočejo vzbuditi domanevo, da so se pogajanja v Bruslju prekinila samo radi tega, ker je poljski delegat Aszkenazy tam zahteval, naj se pripuste tudi zastopniki vlade Zeligovskega v Vilni kot enakovredni člani konference in je s tem naletel na odpor zastopnikov vlade v Kovnu. Ta poljska zahteva, ki se ni stavila takoj v začetku konference, ampak šele v njenem nadaljnjem poteku, je nemalo presenetila ne samo Litvince, ampak tudi vodstvo konference. Ako bi se ta zahteva izpolnila, bi bila razprava o državnopravnem statusu Vilne, okrog katerega se vsakakor sučejo diskusije na konferenci, takoj prejudicirana, vsled česar bi nadaljna pogajanja postala precej brezpredmetna.

Toda pogajanja konference v Bruslju se niso razbila samo vsled zahteve Aszkenazyja. Iz Vilne poročajo, da ni več dvoma, da vlada Zeligovskega in njeni zakulisniki ne bi smatrali

tega sklepa kot zase obveznega, tudi ako bi konferenca v Bruslju šla še tako daleč in bi sklenila federativno razmerje med Poljsko in Litvinsko z Vilno kot glavnim mestom. Poljski zahtevajo slejkoprej, da se Vilna združi s Poljsko republiko. Šele predvčeršnjim je vilenska zveza za zaščito ljudske zahteve po združitvi s Poljsko sklenila protest proti federativnim sklenitvam Hymansa; sklenila je tudi, poslati v Varšavo veliko deputacijo iz Vilne. Včeraj je Zeligovski izjavil v seji vilenske vlade, da se bodo navzile spornim navodilom vilenske komisije Zveze narodov odredile priprave za kolikor mogoče hitro sklicanje posebnega deželnega zbora v Vilno. Ob takih razmerah, ko hočejo deloma prebiti sklepe bruselske konference, deloma pa postaviti svet pred dovršen čin so vsa nadaljna pogajanja odveč in brezpredmetna.

(Poročilo prihaja iz nemškega vira, zato je treba sprejeti trditve glede Poljske z veliko previdnostjo in rezervno.)

Moskva, 8. junija. V Litvi so mobilizirani vsi moški od 18. do 30. leta, ker se boje vpada generala Zeligovskega.

Važni sklepi ustavnega odbora

Beograd, 8. junija. Danes dopoldne je bila seja ustavnega odbora, ki se je pričela ob 9.30 uri. Predital se je zapisnik zadnje seje, nakar se je pričelo razpravljati o členu 75. Posebno se je debatiralo o stavku, ki govori o tem, da se seje skupščine lahko z ukazom odgodi. Nekateri poslanci so zahtevali, naj se ta stavek izpusti, namesto njega pa naj se vstavi drugi, po katerem bi se seje skupščine mogle odgoditi samo na zahtevo skupščine same. Minister za konstituantno Trifković, je predlagal, naj ostane določanje stizilizacija. Nato se je o stavku glasovalo. Odešek se soglasno odločil, da se seje skupščine ne morejo odgoditi z ukazom.

Nato je bil sprejet člen 73. v dosedanji stizilizaciji. Republikanec Gjonović je rekel, da bi bilo dobro, da bi se v člen uvrteli ta-le stavki: »Državna ozemlja se ne morejo oddati ali zamenjati brez odobrenja skupščine«. Odešek je ta predlog soglasno sprejel.

Nato je odsek prešel na oddelek VIII., ki govori o upravnih oblastih. Ker pa je ta oddelek silno važen in je v zvezi s prehodnimi navedbami, se bo o njem razpravljalo skupno s prehodnimi navedbami. Prešlo se je na oddelek IX. K členu 90. je Jugoslovanski klub predlagal ta-le dodatek: »Porota ostane. Njene kompetence odredi zakon«. Ta predlog je bil odbit.

Nato se je razpravljalo o členu 110., pri katerem se je predlagali socialisti, naj se beseda »kraljevina« zamenja za »re-

sebo država«, kar je odsek odklonil. Radikalec Zarko Miladinović je bil proti temu, da bi bilo kazacijsko sodišče v Zagrebu in je predlagal, naj ima vsaj sedež v Beogradu. Odešek je ta predlog soglasno odklonil.

Nato se je prešlo k oddečku X. Pri tem oddečku so bili odklonjeni vsi predlogi za izpremembe z izjemo predloga K členu 117., ki ga je stavil demokrat Radosavljević in ki se glasi: »Revizija v svrhu izpremembe gospodarskih pogodb, sklenjenih vsled vojne, se mora vršiti na podlagi že poprej določenih pooblastil«. Več govornikov je govorilo proti temu predlogu, večina pa je na predlog Ljubke Jovanovića sklenila, naj se ta stavek vstavi med prehodne navedbe. Nato se je prešlo na razpravljanje predloga dr. Voje Veljkovića, ki se je glasil: »Če je bila narodna skupščina razpuščena, preden je bil izvršen proračun, tedaj se proračun prejšnjega računskega leta podaljša za štiri mesece.« Poročevalec dr. Laza Marković je izjavil, da se strinja s tem, da bi pa bilo treba člen bolj redigirati. Nato je predsednik odredil nekaj minut odmora, da bi se poslanci sporazumeli o tej redakciji. Po odmoru je bila sprejeta ta-le stizilizacija: »Ako je narodna skupščina razpuščena, preden je bil rešen proračun, se račun prošlega računskega leta podaljša z ukazom najdalje za štiri mesece«. S tem je bila končana razprava o desetem oddečku ustave. Seja je bila končana ob dvanajstih. Naslednja seja bo jutri ob devetih dopoldne.

Iz ministrskega sveta

Beograd, 8. junija. (Izv.) Seja ministrskega sveta danes je trajala od pol 5. do pol 8. ure zvečer. Razpravljalo se je med drugim o zahtevi komunističnih poslancev, da se z 9. junijem odpro vse komunistične sindikalne organizacije, da se jim dá pravico zborovanja in izdajanja novin. V vprašanju zaradi odsotnosti ministra notranjih del ni bil storjen noben sklep. Podpisan je ukaz o nameščenju finančnih uradnikov v Vojvodini ter ukaz o imenovanju ministra za šume in ruče dr. Krizmanca za namestnika ex-ministra financ. Minister gradjevin Joca Jovanović bo nadomestoval ministra Jankovića, minister pravde Gjuričić pa ministra pošte.

MINISTER PROSVETE V ZAGREBU.

Zagreb, 8. junija. Sinoči je odšel v Zagreb minister za prosveto Svetozar Pribičević.

RAZDELITEV ZLATEGA ZAKLADA A.-O. BANKE.

Dunaj, 8. junija. »Neue Freie Presse« javlja, da je vprašanje razdelitve zlatega zaklada 50 milijonov zlatih kron rešeno. Češkoslovaška dobi 15 in pol milijona, Jugoslavija 7 milijonov, Poljska, Rumunija in Italija skupaj 25 milijonov, Avstrija in Madžarska na papirju 7 in pol milijona kron, efektivno pa samo po eden in tričetrt milijona zlatih kron, ker se mora pri Avstriji in Madžarski vrati nati znesek, ki se je porabil za poravnavo dolgov.

MARIBORSKI TRGOVCI PROTI FAVO RIZIRANJU ZADRUŽNOSTVA.

Beograd, 8. junija. (Izv.) Ministertvo trgovine in industrije je prejelo protest Zveze mariborskih trgovcev proti členu 29. ustave, ki favorizira zadružništvo na škodo trgovstva.

Volitev ljubljanskega župana in podžupana

Ljubljana, 8. junija.

Že ob pol 5. popoldne so zasedli občinski svetniki komunistične stranke prostore na skrajni levi v ospredju; komunisti so nosili v gumbicah rdeče nagelje in komunistični znak s srpom in koso. — Za njimi so prišli v dvorano narodni socialisti s slovenskimi znaki. Občinski svetniki NSS so hoteli prvotno na skrajno levo, ali ker so njih prostore zavzeli komunisti, so se vsedli v drugo vrsto na desni v prve štiri klopč. Tretji so prišli z rdečimi nagelji socijalni demokrati, ki so zavzeli mesto za komunisti na levi, nato so prišli klerikalci z belimi nagelji in vsedli v drugo vrsto na levi, zadnji so prišli občinski svetniki JDS, ki so zavzeli mesta na skrajni desnici.

Točno ob 5. uri otvoril najstarejši občinski svetnik gosp. Jeglič prvo sejo novega občinskega sveta in ugotovi, da so se iste udeležili vsi izvoljeni občinski svetniki. V svojem nagovoru omenja, da je vlada naročila, naj se kar najprej izvrši županska volitev, da se preide do resnega dela v občinski upravi. Naloga novega župana bo, da bo modro črpal avtonomne pravice bele Ljubljane kot kulturnega in gospodarskega središča cele Ljubljane in vse Slovenije. (Klerikalci ploskajo.)

Nato imenuje za overovatelje zapisnika občinska svetnika Frelha in Rupnika, a za skrutinatore občinska svetnika Kocmurja in Orehka.

Zapisnikar prečita potem imena vseh občinskih svetnikov, ki se odzivajo, nato pa prebere zakonske določbe za volitev župana in podžupana.

Prva volitev.

Pri prvi volitvi za župana je bilo oddanih vseh 48 glasovnic, ena je bila prazna, dobili so dr. Karel Triller 18 glasov, Anton Pesek 18 glasov, komunist Vencajz 11 glasov.

Demokratski občinski svetniki so volili dr. Trillerja, klerikalci in narodni socialisti Antona Peska, komunisti in socijalni demokrati pa Vencajza, prazno glasovnico je oddal občinski svetnik SKS. — Ker noben kandidat ni dobil potrebne večine, je bila potrebna

druga volitev.

Tudi sedaj je bilo oddanih 48 glasov, ki so bili vsi veljavni. Dobili so: dr. Triller 19 glasov, Pesek 18, Vencajz 11 glasov. Razmerje je ostalo to-

lej isto, samo, da je samostojni kmet glasoval za kandidata JDS. Ker tudi pri tej volitvi ni bilo večine, je bila potrebna ožja volitev med dr. Trillerjem in A. Peskom.

V ta namen odredi starostni predsednik petminutni odmor.

Po odmoru

se oglasi k besedi komunist Vencajz, ki prečita izjavo komunističnih svetnikov proti nasilju za samoupravo in ujediničenje slovenskega, hrvskega in srbskega delavstva ter uvedbo sovjetov. Izjavi ploskajo komunisti in klerikalci.

Ožja volitev.

Pri ožji volitvi je bilo oddanih zopet 48 glasov, od katerih je bil eden (za dr. Periča) neveljaven. Dobila sta dr. Karel Triller 19 glasov, Anton Pesek pa 28 glasov. S tem je izvoljen županom Anton Pesek.

Ko je občinski svetnik Jeglič proglasil rezultat, so klerikalci pričeli burno ploskati. Njim so se pridružili narodni socialisti.

Za Peska so glasovali: narodni socialisti, klerikalci, komunisti in socijalni demokrati; za dr. Trillerja pa demokrati in samostojni kmet. Pesek je oddal svoj glas drju. Periču.

Pesek izjavi, da sprejme izvolitev.

Volitev podžupana.

Oddanih je bilo 48 glasov, od katerih je dobil socijalni demokrat dr. Perič 29 glasov, 19 glasov je bilo praznih.

Podžupanom je torej izvoljen dr. Perič, ki je tudi izvolitev sprejel. Izvolitev poziravljajo posebno navdušeno klerikalci in narodni socialisti. — Za dr. Periča so glasovali klerikalci, narodni socialisti, socijalni demokrati in komunisti; demokrati in samostojni kmet so oddali prazne glasovnice.

Starostni predsednik naroči zapisnikarju, naj izid volitev javi takoj deželni vladi, da ta preskribi potrebno odobritev prestolonaslednika - regenta.

Ker je s tem dnevi red izvršan, zaključki starostni predsednik seje ob 346., nakar se občinski svetniki mirno razidejo.

Pred magistratom se je tekom seje zbralo nekaj ljudi, ki so živalno komentirali izid županskih volitev.

skemu predsedniku Pašiču in ministru Take Jonescu prisrčno brzojavko, s katero je pozdravil sestanek obeh velikih državnikov ter želel uspeh delu, radi katerega je gosp. Jonescu prišel v Beograd. — Gg. Pašić in Jonescu sta se českoslovaškemu zunanjemu ministru istotako brzojavno zahvalila za pozdrav ter še enkrat poudarjala, da bodo vse tri države, Jugoslavija, Rumunija in Českoslovaška delale na to, da se ohrani mir in red, ki bo jamčil spoštovanje in izvršitev mirovnihih pogoib.

Ruska misija v Italiji

Rim, 4. junija.

Vprašanje ruske misije v Italiji je bilo zadnji čas stalno na dnevnem redu italijanske javnosti, in sicer predvsem radi trgovinske pogodbe, ki se sklepa med Italijo in Rusijo. Ruska misija gosp. Vorovskega se nahaja v Rimu že več mesecev, toda njeno delo nima doslej zaznamovati nobenega uspeha.

Tudi pri ruski misiji so hoteli fašisti priti do odločilne besede. Skušali so boljševiske zastopnike spraviti iz Italije na ta način, da so Vorovskega in njegove sotrudnike napadali, kjerkoli so koga dobili. Dolgo časa je Vorovski premišljal, kaj naj stori, naposled pa mu je fašistovska nesramnost jela presedati, pa je stopil do ministra Sforze in zahteval, da se mu nemudoma izroče potni listi za takojšnji povratek v Rusijo. Ta nastop je grofa Sforzo oplašil ter mu izsilil izjavo, da je italijanska vlada takoj pripravljena nuditi zadostna jamstva za življenje in varnost vseh članov ruske trgovinske misije. S tem je dosegla misija politično imuniteto, ki traja dva meseca, kajti v tem času upa italijanska vlada, da bo italijansko - ruska trgovinska pogodba končana. Če pogodba še ne bo gotova, se rok za politično imuniteto po potrebi podaljša. S tem je rusko - italijanski incident poravnal in gosp. Vorovski ostane v Rimu.

Italijansko socijalistična stranka, ki ni bila sprejeta v tretjo internacionalo, je vložila priziv, o katerem se bo razpravljalo prihodnje dni v Moskvi. V ta namen so odpotovali v Rusijo poslanci Maffi, Riboldi in Lazzari, ki imajo nalog, da predložijo priziv komunističnemu kongresu.

Srednjeevropska reakcija na delu

H. — Praga, 4. junija.

Med ruskimi reakcionarci v Pragi je opažati živo vrvenje. Pred par dnevi se je vršila na Bavarskem tajna konferenca, ki so se je udeležili poleg najizrazitejših tipov ruske reakcije zastopniki bavarskih Orgeschev in nemških generalov. Razpravljali so o organizaciji rusko-nemških vojaških formacij. Med Berlinom, Budimpešto, Prago in Beogradom se vse giblje. Vse zaseduje cilj, da se ustanovi jaka nemško-madžarsko-ruska politična organizacija. Od ruske strani načeluje tejaciji general Glazenap v Berlinu in von Osten-Sahen v Pragi. Vzrok teh priprav so vesti, da se v Rusiji pripravljajo važni dogodki in da se že računa na konec sedanjega režima.

Madžari in madžaronski Slovaki, ki dobivajo povelja iz Pešte, se silno trudijo za Slovaško »avtonomijo«. V ta namen agitirajo, potujejo v Švico k Habsburgu in drugam, sploh se na vse načine trudijo, da bi se Madžari zopet polastili Slovaške.

O vsem tem rovarstvu je češka vlada natančno informirana ter mirno čaka na novo blamažo reakcionarcev in habsburgofilov. Važno je pri tem dejstvo, da vsi ti reakcionarni krogi Srednje Evrope računajo na pomoč jugoslovanskih avtonomistov in klerikalcev. V Pragi dobro vedo, da sta avtonomistično gibanje ter razvoj klerikal. pokreta v Jugoslaviji umetno podpirana in vzdrževana iz krogov reakcije, s katero sta v stikih potovalna agenta Šusteršič in Sachs. Tega gibanja zato nikakor ne gre lahkomišlno prezirati.

ensemble je igral Baumarchajevsko komedijo »Figaro se ženi« (osemkrat) in Sardonijev »Madame Sans-Gene« (enkrat) ter Flers-Caillavetovo »Zlato jesen« (enkrat), slovenski igralci pa Scriborovo veseligr »Kozarec vode« (šestkrat). Strindbergov »Smrtin ples« I. in II. del (dva večera) so igrali šestkrat. Njegova »Gospodična Julija« skupaj z Braccovo enodejanko »Don Pietro Caruso« je dosegla sedem predstav.

Nemška dela, ki so prišla po preteku skoraj celega decenija zopet na naš oder, so bila: Hauptmannov »Bobrov kozuh« (osem vprizoritev), »Elga« (pet vprizoritev) in Schnitzlerjevo »Ljubimkanje« (sedem vprizoritev). Prav toliko vprizoritev je dosegla Molnarjeva »Bajka o volku«. Za božič so vprizorili Francemasillovo dramatičnijo Dickensove božične pripovedke »Cvrček za pečjo« in o priliki poseta koroške dece pravilčno igro »Pepelka«. Vseh dramskih predstav je bilo 197.

Po svetu

— Reške volitve priznane. Italijanska vlada je na podlagi sporazuma, doseženega med reškimi strankami v Rimu, priznala volitve v reško konstituantu, ki so se vršile 24. aprila. Tudi apelacijsko sodišče na Reki je izjavilo, da so volitve pravomočne. Pričakuje se sedaj samo še izjava naše vlade. Cim bodo z Reke odstranjeni teroristi, bo sklicana reška ustavotvorna skupščina na zasedanje. V tej zbornici bo imela Zanellova avtonomaška stranka 59 zastopnikov, fašisti pa 16 poslancev.

— Gotthardi in sestava koalicijske vlade na Reki. Predsednik reške avtonomne demokratske stranke je potem, ko je izvedel o sestavljanju koalicijske vlade na Reki, podal nekemu zagrebškemu novinarju izjavo, v kateri je dejal, da imajo aneksionisti pravico do sodelovanja v reški vladi, ker so dobili pri volitvah v konstituantu skoraj tretjino glasov. Dejstvo, da so bili Italijani poklicani na Reko, so po Gotthardijevem mnenju zakrivila baje jugoslovanski faktorji (?). Za gonilno moč vsega italofilskega gibanja na Reki smatra Gotthardi italijanski velekapital, ki je zainteresiran na tem, da Reka ne ostane samostojna.

— Demokratizacija Madžarske. Antanta zahteva, da odstopi sedanja nazadnjaška Bethlenova vlada v Budimpešti, kakor tudi upravitelj madžarske države Horthy. Dalje predlaga, da se razpišejo nove volitve, ki se bodo vršile pod nadzorstvom posebne komisije zaveznikov ter da se razpuste vse irendentistične organizacije ter da se izda zakon proti Habsburžanom.

— Wirthova vladna večina. Kakor znano, je sedanjí nemški kabinet vlada manjšine ter si mora radi tega predvsem zagotoviti večino v nemškem državnem zboru. Izgledi za zaupnico so sedaj dobri, ker bodo za Wirthovo vlado glasovali centurmaši, demokrati, večinski socialisti in člani bavarske ljudske stranke, dočim bodo proti vladi glasovali nemški nacionalisti in komunisti.

— »Times« pred prodajo? Neka francoska agentura javlja, da se v angleških političnih krogih mnogo govori o tem, da bi prišel »Times« iz posesti Lorda Northcliffeja v posest Johna Ellermana. Posledica te prodaje bi bila, da bi »Times« izpremenil svojo doseganjo opozicijsko taktiko ter zavzel vladi prijazno stališče. Sir John Ellerman je namreč intimen prijatelj angleškega premijera Lloyd Georgea.

Politične beležke

Praktika klerikalnega okrajnega glavarja. Klerikalci v Bohinjski Srednji vasi so se pritožili proti občinskimi volitvam. Pritožba je bila vložena že pred približno enim mesecem na okrajno glavarstvo v Radovljici. Ker ni nobene rešitve in se valed tega še do danes ni mogel konstituirati občinski odbor, so se stranke že opetovano pritoževale pri deželni vladi. Tam se je pa doznalo, da pritožbe še vedno ni od radovljiškega okrajnega glavarstva. Volilni red čisto jasno predpisuje, da mora okrajno glavarstvo pritožbo tekom osmih dni predložiti deželni vladi v rešitev. Tako posluje okrajno glavarstvo, kadar gre v prilog klerikalcem. Da pa zna okrajno glavarstvo poslovali nenavadno naglo, je pokazalo takrat, ko je šlo za preganjanje naprednih ljudi na Bledu, katerim se ničesar ni moglo dokazati. Takrat je našel gospod okrajni glavar Hubad potrebo, da se osebno potrdi na Bled in instalira okrajno glavarstvo v tammojni občinski pisarni, da z bliskovitostjo naglo zadosti ukazom Brejca. Poslal je med drugimi takole vabilo nekemu, ki so ga hoteli klerikalci zašiti: »Gospod N. N. ... Vabim Vas, da se v svrhu zaslišanja v kazenski zadevi zgledate takoj po prejemu tega poziva v občinski pisarni na Bledu. — Ako se pozivu ne odzovete, Vas bodo privedli orožniki. — Okrajno glavarstvo Radovljica, na uradovanju na Bledu, dne 6. avgusta 1920. — Hu-

bad m. p. — Ali deželna vlada soglašala s takim sabotiranjem občinskega odbora in odobravlja dvojno mero okr. glavarja Hubada?

— Interpelacija radi romunske propagande v Banatu. Demokratski poslanci iz Vojvodine so vložili na ministrstvo zunanjih zadev interpelacijo, v kateri ga opozarjajo na romunsko propagando, ki jo vrše v obmejnem Banatu romunski agenti. »Nacionalni komitet za ujediničenje vseh Romanov« pošilja v našo državo agente in letake, v katerih poziva romunski element v Banatu, na Timoku in v Macedoniji, naj se upre naši državi. Interpelaciji so priložili en tak letak, kjer se govori o naši državi skrajno žaljivo. Interpelanti zahtevajo, naj sedaj, ko se vrše pogajanja med našo državo in Rumunijo glede raznih konvencij, naša vlada zahteva pojasnila od romunske glade propagande tega komiteta!

— Bodoči odnosi Jugoslavije in Bolgarije. Povodom sestanka bolgarskega državnika Dimitrova z ministrskim predsednikom Pašičem, piše beograjski »Trgovinski glasnik«, da je sedaj blizu časa, da pride do zblizanja obeh sosednih držav in pravi: Kakaj naj bodo odlejš medsebojni odnosi med Jugoslavijo in Bolgarijo? Odgovor na to vprašanje je ta: Obe državi si morata medsebojno priznati zgodovinsko, gospodarsko in narodno potrebo izhoda na Egejsko morje. To je bitna naloga in vsebina medsebojnih odnosov, akoc dosežemo to, potem odpade tudi ono vprašanje, ki je tvorilo vzrok spora med Srbijo in Bolgarijo: macedonsko vprašanje. Po tem sporazumu moramo mi priznati Bolgariji Trakijo z vso pripadajočo obalo, a Bolgari nam vso Macedonijo s Solunom.

Obrambni vestnik

Skupščina Jugoslovanske Matice »Splitu«. V Splitu se je vršila pretečeno nedeljo izredno uspeša skupščina Jugoslovanske Matice, glavne podružnice za Dalmacijo. Predsedoval je dr. Marković, predsednik centralnega odbora v Beogradu, je v svojem govoru naglašal nalogo, katero je imela Dalmacija, a zlasti Split, v zadnjem pokretu za narodno osvobodjenje in ujediničenje. Obzaval je, da prilike v Jugoslaviji niso take, kakor bi morale biti, gotovo pa je, da pride do ozdravljenja. Jugoslovanska Matica je društvo izven strank in ostane taka. Važno je, da imamo v današnjem času ognjišče, kjer lahko sodelujejo ljudje nasprotnega političnega prepričanja. Naloga Jugoslovanske Matice je, da usmeri naše zadeve na pot, ki vodi do notranje konsolidacije. Govorili so še zastopniki raznih podružnic. Kralju, regentu in konstituenti so se odposlali brzojavni pozdravi. Stari odbor je bil vnovič izvoljen.

Prosveča

NARODNO GLEDALIŠČE

Opera:

Cetrtek 8.: Rimski-Korzakov: »Scherezada«. Red D.
Petek 9.: Bizet: »Carmen«. Red A.
Sobota 10.: Rimski-Korzakov: »Scherezada«. Red C.
Nedelja 11. Parma: »Zlatorog«. Red B.
Ponedeljek 12.: Weingartner: »Vaska šola«, Dohnány: »Pieretin pajčolan«.
Torek 13.: Rimski-Korzakov: »Scherezada«. Red B.

Proslava 60letnice srbskega narodnega gledališča v Novem Sadu se vrši z največjimi slovesnostmi. Zastopana so vsa jugoslovanska gledališča. Ljubljansko gledališče zastopa ravnatelj drame Pavel Golia, a ministrstvo prosvete načelnik umetniškega oddeljenja Branislav Nušić. V zgodovinskem redu se vzpirajajo dela iz srbske dramske literature. Ob ti priliki so razkrili na novosadskem pokopališču na grobnici igralcev velik spomenik.

KOGAR ZANIMA NAŠ KULTURNI NAPREDEK, NAJ SI OGLEDATA CIM PREJ XIX. UMETN. RAZSTAVO

Pregled ljublj. gledališke sezone 1920-21

Slovensko gledališče končuje prvo sezono pod državno upravo. S tem je podan temelj za bodoči razvoj naše gledališke umetnosti, kateri je dana z državno podporo krepka gmojna podlaga. Naj pokažejo številke in imena zunanji potek sezone 1920/21.

DRAMA.

Dramsko gledališče se je otvorilo s Cankarjevo satirično komedijo »Za narodov blagor« (sedem vprizoritev). Drugo Cankarjevo delo, »Pohujšanje v dolini šentflorjanski«, je doseglo 11 vprizoritev. Poleg tega so se vprizorila prvič v Ljubljani sledeča izvirna dela: Kraigherjeva drama »Školjka« (osem vprizoritev), Finžgarjeva tridejanka »Razvalina življenja« (devet vprizoritev) in Koščeva ljudska igra »Mrakovi« (osem vprizoritev).

Od ostalih jugoslovanskih del so se vprizorila Ogrizovičeva pesnitev »Hlasanagica« (desetkrat), Tuščeva »Gol-

gota« (devetkrat) in Nušićeva veseligr »Navaden človek« (sedemkrat).

Poleg Shakespearja, katerega »Sen kresne noči« so ponovili dvanaajstkrat, zastopani so bili še ti-le angleški avtorji: Shaws s »Prygmalinom« (šest vprizoritev, igrali ruski igralci). Istega pisatelja pravljica »Androklos in lev« (osem vprizoritev), Galsworthy s socijalno dramo »Borba« (osem vprizoritev), Jerome z »Miss Hobbs« (osem vprizoritev).

Izmed ruskih del se je vprizorila z domačimi igralci Andrejeva drama »Anfisa« (sedem vprizoritev). Razen tega je imelo občinstvo priliko videti ruske drame v podajanju Hudožestvenikov, ki so vprizorili poleg Knuta Hamsuna »Pred vrati slave« in Bergerjevega »Potopa« naslednje ruske drame: Antona Čehova »Strička Vanjo«, »Črešnjev vrt« in »Tri sestre«, Dostojevskega »Brate Karamazove« in Sargučeva »Jesenske gosli«. Privedli so tudi dva literarna večera.

Francoska dela: Naš ruski

devetkrat, Puccinijeva »Tosca« osemnajstkrat, Auberjev »Fra Diavolo« desetkrat, Massenet »Thais« enajstkrat, Thomas »Mignon« osemkrat, Bizeta »Carmen« enajstkrat, Weingartnerjeva »Vaska šola« petkrat, Rimkega-Korzakova »Scherezada« trikrat, Bayerjev balet »Kraljica luk« šestkrat, balet Dohnanyija »Pieretin pajčolan« petkrat in Hervéjeva opereta »Mamzelle Nitouche« trikrat.

Izven tega se je vršilo tekom sezone v opernem gledališču več koncertov. Tako »Češki koncert«, vijolinski koncert A. de Barfildova, dalje Ruski umetniški večer in Baletni večer nekaterih članov nekdanjega moskovskega imperatorskega baleta. V opernem gledališču so igrali tudi dramo Shakespearjev »Sen kresne noči« z Mendelssohnovo glasbo.

Gostovali so basist dunajske državné opere gg. Nikola Zec in Julij Bettetto, solistka hrvatske opere ga. Polakova in prva dramatična pevka zagrebške opere ga. Suzh-Štefančeva.

Ljubljana, 8. junija.

* Promocija. V soboto bo promoviran na našem vsučilišču doktorjem prava notarski kandidat g. Emerik Ločnik. Čestitamo!

* Za župana v Veliki Loki, okraj Novo mesto, je bil izvoljen g. A. Gliha, pristaš SKS. Tudi vsi občinski svetovalci pripadajo samostojnim.

* Za župana v Trebnju na Dolenjskem je bil dne 4. junija izvoljen pristaš SKS g. Josip Glavan. Od občinskih svetovalcev jih pripada 5 SKS in po 1 JDS, NSS in SLS. Stari občinski odbor je bil popolnoma v klerikalnih rokah.

* Zupanske volitve na Stajerskem. V Imenem pri Podčetrtku je bil izvoljen za župana Fran Bračko, v Verachah pa Anton Bovha, obo pristaša SKS.

* Prošnje za skrajšanje vojaške službe. Minister vojne in mornarice je odredil: Vseled velikega ševila prošnji in pritožbi, ki se nanašajo na skrajšanje službe v kadru, opozarja se civilno prebivalstvo, da ne predlaga takih prošnji direktno ministru vojne in mornarice ali armijski, oziroma divizijski komandi, ker jih ne morejo rešiti, dokler ne dobe potrebnih podatkov od vojnega okrožja. Zato naj vsi interesi take prošnje predlagajo samo kompetentni pukovski okrožni komandi ali pa jih naj izroče občin, kjer prebivajo, ki jih bo izročila na kompetentnem mestu.

* Napredno društvo za šentjakobski okraj v Ljubljani. Dramatski odsek Gospodarskega naprednega društva za šentjakobski okraj v Ljubljani priredi v četrtek dne 9. junija slavnostno otvoritev predstave v Florijanski ulici št. 27/I. Igra se Strindbergova drama «Pelikan». Začetek ob pol devetih zvečer.

* Hišnin posestnikom v Ljubljani. Na zadnjem občinem zboru se je določilo za tekoče leto sledeča članarina: Pri hišah do stannarine letnih 3000 K—20 K, do 6000 K—40 K in nad 6000 K letnih 60 K. Hišni posestniki se prosijo, da določeno članarino poravnajo po njim že dostavljenih položnicah v najkrajšem času. Kateri posestnik se nahaja v boljnih gmotnih razmerah, kateri hoče za našo organizacijo prispevati večjo svoto, naj blagovoli nakazati primerno večji prispevek — Prvo društvo hišnin posestnikov v Ljubljani.

* Podoknico so priredili ljubljanski narodni socialci svojemu, po klerikalno - komunistično - socialistični milosti županu A. Pesku danes zvečer na Marijinem trgu. Pred Peskovo hišo, raz katero je visela rdeča zastava, se je zbralo nekaj narodnih socialcev, zlasti njihova mladina in precej ljubljanskih radovednežev. Tamburaši narodno - socialnega društva «Bratstvo» in železničarska godba so igrali po par komadov, nakar se je zahvalil gosp. Pesek raz okna z govorom, v katerem je izjavil, da bo kot župan vsem enako pravičen in da je zmagala v Ljubljani socialistična večina. Končal je svoj nagovor z vzklikom: «Živel kralj Peter, živel regent Aleksander!»

* Pasji kontumac v Ljubljani omiljen. Ker se že delj časa ni pojavil noben nov slučaj stekline, se poostreval pasjega kontumaca, razglašena v št. 2481/XXII. z dne 4. februarja 1921, ukine in se ima zato točka 1.) veterinarsko-policijskih odredb v razglasu glasiti: «Psi v področju mestne občine morajo nositi nagobčnike, ki zabranjujejo grizenje, ali jih je pa voditi na vrvi.» Vse druge odredbe ostanejo še nadalje v veljavi.

* Zdravstveno stanje v Ljubljani. V področju mestne občine ljubljanske se je v dobi od 29. maja do 4. junija narodilo 35 otrok, umrlo pa je v tej dobi 8 moških in 16 žensk, torej skupaj 24 oseb. 6 oseb je umrlo za jetiko 3 za nalezljivo boleznijo, 3 za srčno hibo, 1 za življenjsko slabostjo, 1 za rakom in 10 za drugimi naravnimi smrtnimi vzroki. Na griži je v tem času obolela 1 oseba, ki je bila odana v bolnico.

* Za slepce. Osebe kolodvorske restavracije na ljubljanskem glavnem kolodvoru je zbralo 220 kron in jih naklonilo ubogim slepcom. Plemenitim darovalcem najlepša hvala!

* Za zgradbo pravoslavne cerkve v Ljubljani. Iz Mokronoga nam sporočajo: Da izrazijo svojo versko strpnost, darujejo za zgradbo pravoslavne cerkve v Ljubljani A. Majcen, Vencaj, Šircelj, Muc, Vanič, Trinkhaus, Strel, Zlahpah in Očark znesek 440 kron. — Darovalci so pripisali omenjeni znesek našemu uredništvu, kjer naj ga dvigne gradbeni odbor. —

* Veliko vrtno veselico s plesom priredi Udruženje akad. omladine iz Primorja s sodelovanjem «Kluba Primorja» v nedeljo dne 12. junija v hotelu Tivoli. Na sporedu je razer. šaljive pošte in tombole tudi bitka s «coriandoli», šknagac itd. — Začetek ob 17. uri.

* Vojaški koncert na vrtu hotela «Union» v Ljubljani se vrši v četrtek dne 9. junija od pol 8. do pol 11. ure zvečer. Svirajo godba dravske divizije.

* Darilo Jugoslovanski Matič. O priliki izvolitve občinskega starešinstva v Prečini pri Novem mestu se je nabralo 200 kron za Jugoslovanski Matič.

* 12.000 K čistega dobička je prinesel dečji dan v Trbovljah. Značilno je, da so komunisti pod firmo dečjega dne zbirali za svoj organizacijski fund in tako prireditve znatno okodovali.

* Društvo za varstvo otrok v Lozatu priredi v nedeljo, dne 12. junija

ob 8. zvečer v prostorih katoliškega izobraževalnega društva v Dolenjem Logatcu petdejsko igro «Čvrček».

* Epidemične bolezni v celjskem okraju. V tednu od 30. maja do 5. junija ste v celjski okolici oboleli na novo dve osebi za legarjem, ena pa za difterijo v Trbovljah.

* Promocija. Dne 10. junija ob 12. uri bo promoviral doktorjem prava na tukajšnji univerzi gospod Ivo Mak, avskultant okrožnega sodišča v Mariboru.

* Društvo «Pravila», podružnica v Mariboru priredi dne 11. t. m. ob 5. uri popoldne v sodni dvorani št. 84 sestanek, pri katerem se vrši diskusija o zadnjem predavanju.

* Nogometna tekma «Maribor» ca. «Vražinski športni klub», ki se je vršila v nedeljo v Vraždinu, je končala 3:2 v korist «Maribora».

* Samomor. V St. Ilju v Slovenskih goricah so v čuvajnici našli pod stružnico kletke mrtvega Karla Hauptmanna, železniškega delavca. Ustrelil se je s puško. Vzrok samomora so baje rodbinske razmere.

* V zapore celjskega sodišča so pred par dnevi prepeljali Alojzija Mejavskega iz Gaberja, ki je bil za časa prevrata zapleten v znane tatvine v slučajih Moertl in Stoessel. Celjska porota je že lani razpravljala o imenovanih tatvinah in sta bila dva soudeleženca Perovšč in Košič tudi obsojena, dočim se je Mejavski takrat posrečilo pobegniti čez mejo v Avstrijo. Sedaj je prišel tudi on v roke pravice.

* Mrtvega so našli za artilerijsko vojašnico v Mariboru v nedeljo zvečer 50letnega dninarja Josipa Kmetiča iz Sv. Petra pri Mariboru. Kmetič je bil brez stalne službe, brez stanovanja in silno zanemarjen. V zadnjem času je bil zaposlen pri posestniku Ivanu Rapocu. V nedeljo mu je postalo nenadoma slabo. Umaknil se je na travnik za artilerijsko vojašnico, kjer ga je dohitela smrt.

* Vlom v Dobravi pri Kapljivasi. Dva črna oblečena tatova sta ob belem dnevu okoli 11. dopoldne vlomila v hišo posestnika Franceta Kovača v Dobravi pri Kapljivasi in mu odnesla veliko množico obleke, perila in nekaj zlatnine. Kovč ima nad 10.500 K škode.

* Ponesrečena ovčaja. V Šmartnem pri Litiji je bil za župana izvoljen dosedanj župan Polde Hostnik. Volitev so nekateri kmečki fantje skušali proslaviti s pokanjem topičev in možnarjev. France Adamčič je nabijal velik možnar s smodnikom. Pri tem je smodnik eksplodiral. Adamčič je puh osmočil po obrazu in je dobil težko poškodbo na desnem očesu in na sencu.

* Tatvine v Ljubljani. Mesarju Francetu Ocvirku sta bili pred Sokliševo gostilno ukradeni dve konjski odeji, vredni 3.000 K. — Vratarjevi ženi Uršuli Steblaj na Vožarski poti št. 1 je bilo ukradenih par čevljev, vrednih 500 K.

* V vlaku okraden berlinski trgovec. Trgovec Walter Roehr iz Berlina je bil med vožnjo na progi Zidani most-Ljubljana okraden. Rafiniran žepar mu je izmaknil veliko usnjato listnico, vsebujočo 1.200 nem. mark, 400 dinarjev, 20 amer. dolarjev, 130 fr. in še drugo dobro valuto. Ima okoli 18.000 K škode.

* Aretiran atlet. V Ljubljano je prispel te dni iz Pakraja Pajo Dopudja, atlet in komični glumač, da bi nastopil svojo turnejo v cirkusu Renovu. V hotelu «Slon» pa so ga prijeli detektiv in odvabili na policijo, kajti atlet je bil prejšnji dan napram nekemu gospodu civilnemu agentu zelo zgovoren in mu je začel razkladati svojo politično mislijo, katero da vrši po vsej Jugoslaviji in Balkanu. Mož je imel tudi znatne svote denarja. Bahal se je, da je boljševek. V Lattermannovem drevoredu pred cirkusom se je hotel tudi producirati na nekem kolesu. Zatrjeval je občinstvu, da zna po enem kolesu voziti — nazaj.

Dobitki razredne loterije

Pri nadaljnjem žrebanju srečk razredne loterije (šestnajsti žrebalni dan) so večji dobitki odpadli na naslednje sročke: štev.

1395 : 2000	dinarjev,	1406 : 1000	din.,
1950 : 10000	>	1931 : 1000	>
2020 : 1000	>	2163 : 1000	>
3029 : 2000	>	4272 : 4000	>
4551 : 6000	>	12285 : 20000	>
12611 : 2000	>	15422 : 4000	>
15558 : 2000	>	16999 : 1000	>
20576 : 2000	>	21927 : 4000	>
21970 : 1000	>	28137 : 1000	>
35256 : 1000	>	35662 : 1000	>
36714 : 2000	>	37442 : 4000	>
39192 : 1000	>	43045 : 2000	>
46982 : 2000	>	48087 : 2000	>
49855 : 4000	>	50728 : 1000	>
55101 : 4000	>	55801 : 1000	>
63897 : 1000	>	71887 : 1000	>
75469 : 10000	>	76216 : 2000	>
76830 : 200000	>	79051 : 6000	>
79099 : 10000	>	81783 : 100000	>
85988 : 4000	>	86720 : 2000	>
86910 : 2000	>	87478 : 2000	>
90359 : 6000	>	90784 : 1000	>

92742 : 600.000 dinarjev. — S tem je končana 1. državna razredna loterija. Prvo žrebanje 2. državne loterije se vrši 15. in 16. junija. V teku petih mesecih se bo izžrebalo 69.140.000 kron.

Porotno sodišče

Ljubljana, 8. junija.

NAPACNI POGORELEC-GOLJUF.

Delamrži Jaka Suštar iz Kamniške občine je kolovratil po širni Sloveniji in prošil milodarov «za nesrečnega pogorelega»; kar je dobil, vse je zapil. Domačega župana je prevaril, da mu je podpisal bel list in pritisnil nanj občinski pečat. S tem listom je potem prišel v Celje, kjer je dobil zakonitega pisarja, ki mu je za liter žganja napisal, da se «Jaka Suštar iz Kamniške okolice kot pogorelec priporoča obči milosti in usmiljenosti». Povsod so ljudje napačnemu pogorelcu naklanjali bogate darove. Suštar je prišel tudi v Novo mesto, kjer so ga prijeli orožniki. Suštar je tudi napravil več goljufij, tako je trgovca Berganta v Kamniku oslepil za 5.000 kron.

Pri današnji porotni razpravi je bil na podlagi soglasnega krivdoreka porotnikov obsojen na dve leti in pol težke ječe.

PREMETENA SLEPARKA.

Za tem je ped porotnike stopila tudi mlada, 17letna Ana Gole, hči posestnice iz Velikega Kala pri Novem mestu. Gole je premetena sleparka in tatnica. Od bratov, bivajočih v Ameriki, je prejela vozni listek za Ameriko, ki ga je prodala neki Mariji Kumar za 8.000 kron. Obe sta prišli 24. novembra lanskega leta v Ljubljano. Kumar je njen vozni listek pokazala agentu Simonu Kmetetzu, ki je izjavil, da se Kumar lahko s tem listom pelje v Ameriko. Kumar je nato Goletovi odštela 8.000 kron. Goletova je s tem denarjem dobro živela. Čez dva dni, dne 24. t. m. pa je Gole prišla v Kmetetzevo pisarno in ta mzahtevala vozni list, češ, da je njena last. Kmetetz je dal list Goletovi, ki se je hotela nato odpeljati v Trst. Na kolodvoru so jo na zahtevo Marije Kumar prijeli. V okolici Novega mesta pa je izvršila tudi večjo tatvino.

Ana Gole je bila obsojena na 15 mesecev težke ječe.

CELJSKA POROTA.

Celje, dne 8. junija.

Danes je stal pred porotniki kmetski sin Stefan Cvahite iz Ličence pri Konjicah, ki je že 27. septembra 1917. leta kot 16letni mladenec Ludoviko Strmšek tako močno ranil z nožem, da je ista umrla za ranami. Bil je zaradi uboja že ponovno pred poroto, a so bile vse razprave zaradi zaslišanja nadaljnih prič prelozene. Preložena je bila zopet tudi današnja razprava, ker je Cvahite vztrajal na tem, da morajo vse priče priti osebno k razpravi.

To in ono

× Tragedija na Donavi. Parobrod «Kralj Peter» je s polno paro hitel iz Beograda proti Rudnjcu. Po Donavi navzdol je plaval s hitrostjo 27 kilometrov na uro. Vreme je bilo krasno, ko se je na zelenih obalah razcvitalo novo življenje, v jasnem zraku pa je vela spomlad. Skoro vsi potniki so se nahajali na krovu. V ženskem salonu prvega razreda sta ostali dve potnici, ena mlada, druga v letih. Bili sta mati in hči — soproga inženjerja Miniča iz Negotina in njena hčerka Ljubinka, deklica dvajsetih let. Bili sta prišli v Beograd, da konzultirata dr. Subotiča, ker so se na deklici opazili znaki živčnega razkroja. Sedaj sta se vračali nazaj v Negotin. Mati je bila otožna; niti trenotek je ni pustila izpred oči, tem manj, ker jo je hčerka bila vprašala: «Kaj praviš, mamica, kako bi bilo, če bi se vtopila v Donavi?» Jadna mati se ni premaknila od nje, spremljala jo je kakor senca korak za korakom. Deklici je bila materina pozornost neljuba. Nesrečna mati je slutila nesrečo. Bilo je poldesetih, ko je plovila ladja mimo Brze Vrbe med Dubravico in Gradištem. Solnce je začelo pripekati. Potniki so se začeli umikati solnčnim žarkom, konverzacija je potihnila. V tem trenutku se je začel obupen krik. S hitrimi koraki je Ljubinka priletela do zadnjega odprtega okna ženskega salona in se povzpela ven. Videč, kaj namerava, je mati kot blazna planila za njo, hotela jo obdržati za krilo. A bilo je prepozno. Ljubinka je skočila v Donavo. Na materin krik je kapetan ladje takoj dal strojničku znak, da ustavi ladjo. Mati je rotila navzoče, da ji rešijo hčerko. A minilo je nekaj časa, preden se je ladja mogla ustaviti ter kreniti nazaj na pomoč po taplajoči se deklici. Ko je ladja čez deset minut prispela na mesto, kjer je nesrečna deklica skočila v vodo, so se videli na površini Donave še za trenotek njeni razpuščeni lasje, potem pa je deklica izginila v valovih. Pogled nesrečne matere, srep in strašen, je zrl hladni grob otroka, ki ji je ob pričetku vožnje sam označil svojo usodo.

TAM PREKO JE BEDA, TAM PREKO TREBA POMOČ! — ALI STE ŽE ČLAN «JUGOSLOVENSKE MATICE»?2

Gospodarstvo

OBRTNI ZAKON.

Ministrstvo za trgovino in industrijo v Beogradu je priredilo načrt obrtnega zakona, ki je enoten za vso državo. Pri sestavi sodelujejo vsi poklicni faktorji, v prvi vrsti trgovske in obrtne zbornice. Dnevno časopisje je poročalo pred kratkim, da se bo v to svrbo vršila po nalogu ministra trgovine in industrije obrtniška anketa v Zagrebu.

Vprašanje obrtnega zakona je veliko važnosti za naš gospodarski razvoj; nič manjše niso težkoče, ki nastajajo pri njegovem reševanju.

Vseh želja prizadetih gospodarskih krogov vlada ne more vpoštevati v enaki meri, ker so si želje posrednih obrtnih strok nasprotujoče. Rokodelci — mali obrtniki zahtevajo kar največjo zaščito, pred velikimi obrati, medtem ko stojijo velike obrti — industrije na stališču nemejene svobode izvrševanja posameznih obrtnih strok in ogrožajo na ta način obstanek malega obrtnika. Svoje posebne želje ima trgovina, preko katerih niti vlada niti parlament ne bodo mogli iti na dnevni red.

Pri sestavi novega obrtnega zakona smo menja, da morajo poklicni faktorji posvetiti posebno pažnjo mali obrti — rokodelstvu. In to iz sledečih vzrokov: Naša država, posebno severozapadni del, je vezan v ekonomskem razvoju na produkcijo industrijskih dobrin. Ker nam pa po večini primanjkuje domačega kapitala in domačih strokovnih delavcev za povzdigo velikih industrijskih obratov, je treba pomagati mali obrti, da se čim prej razvije v velike obrate. Zdi se nam, da je to edini možni način industrijalizacije naše države potom nas samih in brez tujega kapitala.

Pri sestavi obrtnega zakona je mogoče imeti dva pravca: pravce svobode in pravce omejene svobode izvrševanja obrti. Nobeden od obeh pravcev ne odgovarja najboljši praktični rešitvi niti tam, kjer se je mala obrt povzpela do gotove stopnje razvoja, niti tam, kjer se začenjajo razvijati posamezne industrijske panoge. Nasprotni interesi posameznih obrtnih vrst, industrije, rokodelstva in trgovine, morajo najti svoje rešitev v kompromisni formuli, ki nam jo naj predstavlja pravičen obrtni zakon.

To se nam je zdelo potrebno povedati o zakona kot celoti. O podrobnostih pa za danes še sledeče:

Ves projekt zakona je vezan na princip koncesij. V zmislu § 18. načrta so vezane na koncesijo sledeče obrti: zastavljalnice, vsa bančna obrt, trgovine v valutami, menicami itd., agencije in komisije, špedicijska obrt, trgovanje s knjigami, umetninami in tiskarska obrt, posredovalniška (senzalska) obrt, posredovanje pri nakupu in prodaji nepokretnosti, poslovanje za posredovanje pri unovčevanju patentov, obrt posredovanja in reklamacij pri železnicih in parobrodih, potniško poslovanje, telegrafsko agencije in dopisni uradi, reklamni zavodi, informacijski zavodi za dajanje kredita trgovskim tvrdkam, kinematografi, panorame, zavodi, ki služijo občinstvu za zabavo in vstopnino z izjemo gledališč, itd.

Sistem koncesij je potreben zaradi omejenosti obrtnikovega značaja in praktične usposobljenosti. Pri trgovini bo koncesioniranje posameznih strok zopet tam potrebno, kjer bi preveliko število obrti prebivalstvu moglo biti na škodo. Vendar je želeli, da se koncesionira kolikor mogoče malo obrtnih panog, da se olajša po možnosti s strani države povzdiga malega obrtnika, da pa se končno veljavno odločevanje o podelitvi koncesije ohrani onim krogom, ki na podelitvi koncesije niso osebno zainteresirani.

§ 38. zakonskega načrta predlaga svoboden vpogled v poslovne knjige. Vprašanje je, če bo ta paragraf dosegel svoj namen, ker bodo mnogi skušali zakriti svoje poslovanje na ta način, da bodo vodili dvojne knjige, ene za državo druge za sebe.

Z važnim obrtnim zakonom se bomo v kratkem še pečali.

— Poročilo o trgovini s poljskimi pridelki od 7. junija. Osjek: Dovozi pšenice slabi. Mlini plačajo pšenico po 1020 do 1030 K in jo zopet več kupujejo, ker je za belo moko večje povpraševanje. Moka molarica notira 15 K brez vreče. Za krušno moko se zanimajo industrijska podjetja. Koruza se malo kupuje. Povpraševanje po ovsu je večje, a zaloge so male. Prodaja se po 460 do 470 kron. Zinski posevki obetajo dobro, dočim pomladni posevki ne uspevajo.

— Promet na bosanskih železnica. Državne železnice sarajevske direkcije so odpremile v česu od 1. junija 1920 do konca aprila 1921: 2.891.748 oseb in 968.184 ton blaga, a dohodkov je bilo 251.670.620 kron. V istem razdobju v letih 1919 do 1920 je bilo odpremljeno 3.123.582 oseb in 913.086 ton blaga, dohodki pa so znašali 118.308.100 kron. Po teh podatkih se je torej osebni promet zmanjšal za 231.834 oseb, a blagovni promet se je povečal za 55.068 ton. Skupni dohodki so se povečali za 136.326.520 K.

— Surtaksa tudi na blago iz okupiranih nemških krajev. Generalna direkcija carin je izdala odredbo carinarnicam, da zahtevajo 50odstotno takso tudi od blaga, ki se uvaža v našo kraljevino iz onih krajev Nemčije, katere so zavezniki okupirali.

— Za povzdigo prometa med Bakrom in zaledjem. V Beograd je dospela pod vodstvom dr. Matkovića deputacija, posetila vsa ministristva ter predložila načrt

za povzdigo prometa v Primorju, specialno za dovoljni spoj Bakra z zaledjem. Kompetentni činitelji so deputaciji obljubili svojo pomoč.

— Kanal Donava-Solun. Neka angleška družba je predložila naši vladi projekt za zgradbo kanala Donava-Solun.

— Tvorica eterita v Osijeku se bo začela graditi šo ta mesec na zemljišču, ki ga ji je prepustila mestna občina.

— Dovoljen uvoz živine iz Belgije. Ker je v Belgiji prenehala goveja kuga, je minister za poljedelstvo ukinil zabrano uvoza in prevoza živine iz Belgije.

— Slovaški lesni industrijalci proti po- višani jugoslovanski carini na uvoz lesa. Iz Prage poročajo: Te dni je prišla v trgovinsko in zunanje ministristvo deputacija slovaških lesnih industrijalcev ter zahtevala, naj češkoslovaška vlada napravi potrebne korake pri jugoslovanski vladi, da ta zopet zniža carino na uvoz lesa. S povzeto carino se je namreč češkoslovaški okrogel in rezan les tako podražil, da se morajo vse kupijske pogodbe slovaških lesnih industrijalcev v Jugoslaviji stornirati. Slovaški lesni industrijalci hočejo, da ta površena carina ne velja vsaj za pred 1. t. m. sklenjene kupcije, ker je že mnogo pred 1. t. m. kupljene lesa na potu v Jugoslavijo.

— Ležišča petroleja na Nemškem Stajerskem. Dunajski inženjer Karel Reich je baje izsledil južno od Grada med Strassgangom in Weitendorfum v globini 540 metrov izdatna ležišča petroleja.

Borza 8. junija

Zagreb, devize: Berlin 212,25 — 215, Milan 692 — 693, London 124,25 — 125, 537, ček 525 — 528, Pariz 1127 — 1130, Praga 192 — 200, Švica 2425 — 2450, Newyork kabel 111 — 111,50, ček 139,50 — 140,50, Budimpešta 57,50 — 58,30, Valute: dolarji 138 — 138,75, avstrijske krone 22 — 22,50, carski rublji 32 — 35, napoleonor 467 — 470, marka 214 — 218, leji 225, lire 685 — 690.

	blago	denar
Hrvatska eskomptna banka	625	635
Ljubljanska kreditna banka	900	
Jugoslavenska banka	410	415
Slavonia	705	710
Trgovsko-obrtna banka	240	
Jadranska banka	1800	1870
Prastrediona	5000	5025
Banka Brod na Savi	420	430
Gutman	1100	
Srpska banka	695	705
Narodna banka	525	530
Dubrovačko parobrodno dr.	4600	
Rečka pučka banka	38	400
Narodna šumska industrija	576	585
Banka za Primorje	810	
Gorani	650	

Beograd, valute: dolarji 34,70 — 34,90, lire 170 — 137, leji 57,25 — 57,50, levi 39,50 — 40, marka 54 — 54,25, avstrijske krone 5,80 — 5,90, drame 200 — 210, napoleonor 116,50 — 117, Devize: London 133,50 — 134, Pariz 280 — 281, Solun 210 — 215, Praga 49,25 — 49,35, Dunaj 5,57 — 5,60, Berlin 52,75 — 53, Milan 171 — 172.

Dunaj, devize: Zagreb 448,50 — 452,50, Beograd 1790 — 1810, Berlin 935,50 — 961,50, Budimpešta 258,50 — 261,50, Bukarešta 1007,50 — 1017,50, London 2397,50 — 2417,50, Milan 3085 — 3105, Newyork 630 — 634, Pariz 5100 — 5140, Praga 894 — 909, Sofija 700 — 710, Varšava 50 — 52, Zürich 10,800 — 10,850, Valute: dolarji 625 — 629, levi 697,50 707,50, marka 955 — 961, funti 2370 — 2390, francoski franki 5090 — 5120, lire 3090 — 3100, dinarji 1787 — 1807, poljske marke 59,75 — 52,75, leji 1002,50 — 1012,50, švicarski franki 10775 — 10825, češkoslovaške krone 892,50 — 898,50.

Praga, devize: Berlin 106,75 — 108,25, Zürich 1213,50 — 1216,50, Milan 342,50 — 344,50, Pariz 570,50 — 573,50, London 267,89 — 269,87, Newyork 69,62 — 70,62, Beograd 201 — 203, Bukarešta 112,87 — 114,37, Sofija 78,75 — 79,75, Dunaj 10,62 — 11,62, Varšava 4,80 — 5,80, Zagreb 50 — 51, Budimpešta 850 — 950, Valute: marka 105,75 — 108,25, švicarski franki 1208,50 — 1211,50, lire 329,50 —

Frank Heller:

Blagajna velikega vojvode

Roman.

Poslovenil F. J. O.

Prav gotovo ni prišel gospod Bekker k avdijenci da bi se zavzel za tega ali onega, kajti vse svoje življenje je posvetil samo sebi. Kaj hočete torej? S kakšno prošnjo in kakšnim predlogom prihaja? Toda v kratkem času, ko ga je opazoval, ko je videl njegove oči in njegove ustnice, mogel je takoj misliti: prihaja radi kupčije. Kupčija z velikim vojvodo Minorke? Jako redko se je zgodilo kaj takega, toda ako se je že zgodilo, bila je to gotovo slaba kupčija in veliki vojvoda Minorke je vedel že vnaprej, da ne bo v njegovo korist. Ko je ogledoval don Ramon gospoda Bekkerja, se je odločil v sebi hitro, da mu hoče oteževati vsotvar kolikor bo le v njegovi moči. V kratkih sekundah, ko se je odločil veliki vojvoda za tako postopanje, je pregledal gospod Bekker jedrino s kratkimi in hitrimi pogledi; bil je prav zanimiv ko se je mučil, da zakrije čustva, ki jih je prebudilo v njem črno polje. Don Ramon se je vgriznil v ustnice, da se ne bi glasno nasmjal ko je videl Bekkerjeva prizadevanja in preplašene poglede, ki je z njimi ogledoval senor Paqueno vsoto to igro. Tedaj pa je odprl gospod Bekker svoja usta in v nekaki zadregi začel govoriti: Prosim sem za avdijenco, da... da... da se poklonim vašemu visočanstvu... Precej dolgo sem že na Minorci... in smatram za svojo dolžnost... Govoril je popolnoma pravilno španščino, toda takoj se je videlo, da hoče pretvarjati svoj glas in svoje besede ravno tako, kot je pretvarjal svoj obraz.

«Tako,» je odgovoril prijazno don Ramon, to je jako lepo in ljubeznivo gospod Bekker. Jako redko se zgodi, da zaide kak tujec na vaš otok, a še bolj redko je, da bi bil kdo tako takten kot ste ravno vi.»

Gospod Bekker se je zadovoljno nasmehnil in pogledal naokoli, kakor da čaka, da mu vojvoda ponudi

sež. Ker se pa to ni zgodilo, je odmaknil od mize velik in star mahagonski stol in se mirno vsedel. Senor Paqueno je zardel kot purman (dasiravno je vladalo na dvoru skrajno siromaštvo in pomanjkanje, bila mu je vendar etiketa nad vse.) Santiago di Coruna! Ta nesramnež se vsede meni nič tebi nič, dasiravno je videl, da on sam stoji ker ga je hotel na ta način opomniti na zahteve dvorske etikete. Hotel je že nekaj reči, ko mu je don Ramon nalahno namignil. Veliki vojvoda je bil očitno dobre volje, kajti oseba gospoda Bekkerja mu je delala mnogo zabave.

«Paqueno, je rekel, »za božjo voljo, sedite vendar.»

Gospod Bekker pa je prekrizal noge in mirno nadaljeval:

«Jaz sem jako zadovoljen s svojim bivanjem na vašem otoku, res krasen otok je to; nenavadno lep položaj, jaz samo gledam in občudujem. In podnebje šele...»

«To me jako veseli,» je odgovoril don Ramon kar je mogel najprijetneje. «Ljudje, ki ljubijo naravo ne morejo biti nikdar hudobni. In vi gospod Bekker ste gotovo opazili, da je Lepa narava skoro edino kar imamo tukaj na Minorci.»

«Da, da tudi jaz sem čul, da je tako. Vse drugo je nekako tako, tako...» je odgovoril Bekker skoraj pomilovalno.

Senor Paqueno se je stresel, kot da mu je nekdo primazal zausnico. Madre de Dios! Taka nesramnost! To je nezasišno, neverjetno. Kako more don Ramon trpeti kaj takega? Ali ni slišal? Kako si upa ta nesramni pritepenec zasramovati njih in njih nesrečo? Molče je uprl svoje oči v svojega vladarja, ki mu je pa zopet smehljaje namignil, naj se pomiri. Začudil se je senor Paqueno, kajti don Ramon je bil tudi sedaj izredno dobre volje.

«Vi simpatizirate z nami gospod Bekker, to je preveč ljubeznivo! Na to moramo biti,» je rekel; čaka ni niti odgovora marveč, natočil čaše s konjakom. Gospod Bekker je bil prvi trenutek v zadregi, toda ko je vzdignil vojvoda svojo čašo in mu

napil, prijel je tudi on svojo in jo izpraznil v dušku. Don Ramon je svoj stol postavil tako, da je imel hrbet obrnjen proti oknu.

«Vi prihajate iz Holandije gospod Bekker?»

Čašica konjaka je dala očitno gospodu Bekkerju malo več korajžje. Naslonil se je udobno v svojem stolu in se neprestano zadovoljno in ponižno smehljajal:

«Ne, iz Meksiki... iz Amerike» je rekel. «Bil sem dolgo časa tam. Danes tukaj, jutri tam, a pečal sem se z vsemi mogočimi stvarmi. Hiše, rudniki, akcije, ničesar se nisem branil, kjer sem mogel kaj zaslužiti. Kaj ni to prav?»

Presrečno se je smejal gospod Bekker svojim lastnim besedam.

«In vi ste gotovo povsod zaslužili dosti denarja, kaj ne gospod Bekker?»

Da bi veliki vojvoda prikril ironijo svojih besed, je hitro znova natočil konjaka in gospod Bekker je znova molče izpraznil čašo. Konjak velikega vojvode je bil ravnotako dober kot njegovo bordojsko vino — spomin na zadnje državno posojilo. Bil je ravno tak dober, kakor slabe so bile njegove finance. Veliki vojvoda je bil splošno znan, da mora prenesti velike množine alkohola, toda senor Paqueno se je čudil, ko je don Ramon izpraznil drugo čašo, ker to po zajutru ni bila njegova navada. Gledal je svojega vladarja in v njegovem pogledu je bilo začudenja in rahlih očikov. Kako se more veliki vojvoda tako ponižati, da trpi v svoji bližini takega človeka n nazadnje v njegovi družbi prazni še čaše konjaka?

Na vprašanje velikega vojvode se je Bekker skrivnostno nasmehnil in rekel:

«Kaj hočemo? Sedaj imam toliko, da morem lepo in mirno živeti. Slabo mi sicer ni šlo nikdar, toda človek mora vedno misliti na svoje stare dni, kaj ne? Da, težki časi so danes.»

Njegov pogled, v ki je bil še neodkritosrčnejši kot njegov glas je preletel zopet črno opravo in iz

praznil čašo konjaka. Tudi veliki vojvoda je popil svojo.

«Zalibog, gospod Bekker, imate prav. Kdaj se pa mislite vrniti v svojo domovino?»

Gospod Bekker je zopet izpraznil čašo.

«Kdaj tega še ne vem! Kaj pa naj počnem pravzaprav doma; prihranil sem si takole nekaj malenkosti in mislim da sem opravičen dovoliti si marsikaj. Tu na vašem otoku sem pa našel nekaj, kar bi me veselilo izrabiti.»

«Za božjo voljo kaj vendar,» je rekel veliki vojvoda popolnoma resno. «Naše podnebje vendar ni napredaj gospod Bekker!»

Bekker se je glasno nasmejal. Prenehajal je s svojo prisiljeno ponižnostjo in udanostjo, a lahna rdečica na njegovem obrazu je dokazovala, da je konjak napravil svojo dolžnost.

«Ha, ha, vi mislite samo to,» se je zasmejal, ker drugo je že vse zastavljeno. Vem vse to! Jaz sem namreč tak človek, da se najprej prepričam o vsem položaju, ako nameram začeti kupčijo. Naravno je, da moram vedeti, kako stoji ljudje, ki hočem z njimi napraviti kako kupčijo.

Sedaj pa je zardel tudi veliki vojvoda. Ta gospod Bekker je res nekaj nenavadnega. Tretjič je odignil senoru Paqueno, ki je bil že pripravljen, da zabode nesramnega gosta. Gospod Bekker pa ni pokazal, da je opazil vtise, ki so jih napravile njegove besede, pa ako bi jih tudi opazil, se ni brigal zato, ker je mirno in nežinirano nadaljeval:

«Zvedel sem tudi, da je vsa zemlja last vlade.»

«In vlada to sem jaz!» je odgovoril suho veliki vojvoda.

«Torej ako bi človek hotel narediti kako kupčijo, se mora obrniti semkaj — na edinega šefa te firme, kaj ne. Zato sem pa tudi semkaj prišel. Te dni sem bil v Punta Hermosi, jako lep kraj, krasen položaj, ogledal sem si tudi stari grad.»

«Stari grad dona Jeronima Srečnega,» je zamrmral veliki vojvoda med zobmi. «No, kaj pravite gospod Bekker?»

«Koliko stane?»

Veliki vojvoda je opazoval kratek trenutek gospoda Bekkerja s tako prodirajočimi pogledi, da je ta začel nervozno menčati sem in tja po stolu. Don Ramon ga je opazoval tako, da bi človek mogel misliti, zdajin-zdaj ga na mestu ustrelj ali pa vrže vsaj skozi vrata. Po kratki pavzi pa je rekel popolnoma mirno:

«Vi ste se o vsem točno informirali, gospod Bekker. Gotovo ste izsledili tudi glede gradu Punta Hermosa nekaj posebnega?»

«Za antikvitete in zgodovinske znamenitosti se nisem nikdar zanimal,» je odgovoril Bekker malomarno. «Meni ugaja lega, a denarja imam dovolj, da kupim ta grad.»

«To dvomim,» je odgovoril mirno vojvoda. Ako niste vi sami izvedeli, kaj je ta posebna znamenitost tega gradu, mogel bi vam povedati to jaz. Stvar je namreč taka. Na tem gradu niso prvič vpisane nobene hipoteke, drugič pa tudi ta grad moj ni. To je edini kosček zemlje na Minorci, ki ni obremenjen s hipotekami in ki ni moj — torej vzrok in posledica obenem, bi lahko trdil.»

«Vraga vendar,» je rekel Bekker, «to imate popolnoma prav. Ta grad je popolnoma nezadolžen. Toda ako ni vaš, čegav je vendar?»

«Nekdaj je bil moj, toda podaril sem ga svojemu prijatelju — kupil sem si prijatelja s krivičnim mamonom, kot pravi sveto pismo — podaril sem grad svojemu prijatelju, da je ostal v moji službi.»

«Razumem, razumem,» je rekel gospod Bekker skoro porogljivo.

«Ne, vi me ne razumete gospod Bekker. Moj prijatelj bi sicer ne ostal v moji službi, ker bi nikakor ne mogel dovoliti, da zapravlja svoj dragoceni čas s tako nevhvaležnim delom. Grad Punta Hermosa je last senora Paquena.»

(Dalje prihodnjič.)

SOGLASNA SODBA VSEH POSETNIKOV UMETNOSTNE RAZSTAVE V JAKOPIČEVEM PAVILJONU JE, DA JE TA RAZSTAVA ENA NAJBOLJŠIH DO SEDAJ. NE ZAMUDITE OGLEDATI SI JO!

Izgubil se je briljantni uhan z biserom.

Prosim, da se odda proti zelo dobri nagradi v upravi „Jutra“. 949

Finislonkeščni izdelki M. Bartl
Gledališka ulica 7/III, Ljubljana. 831 14

Stavbnega in galanterijskega
kleparskega pomočnika sprejme
tako
Karel Neuman, Jesenice, Gorenjsko.
944 3-1

Spreten korespondent ali korespondentinja

za sodelovalščino se sprejme. Prosilci z znanjem več jezikov imajo prednost. Vloge na pošti predal 88. 943 2-2

941 **Stoječa trava** 2-2

dve košnji, v iznosu okrog 13.000 kg v Ljubljani ceno naprodaj. Naslov pri upravi „Jutra“ pod „Stoječa trava“. 941

Ortopedični voziček

na ročni pogon, četudi rabljen se kupi.

Pismene ponudbe pod „Invalid“ na Anončno ekspedicijo Al. Matelič, Ljubljana. 917

Arhitekt in mestni stavbenik

VILJEM TREO

Ljubljana, Gosposvetska c. 10.

Telefon interurb. št. 103. Ustanovljeno l. 1850. se priporoča za zgradbe vseh vrst ter izvedbo načrtov in proračunov. 710 12-5

ERJAVEC & TURK

799 „pri Zlati topati“ 26-5

trgovina z železnino

(prej Wommerschmidt)

Ljubljana, Valvazorjev trg št. 7

nasproti križevniške cerkve.

Zaloga cementa in karbida.

Priporočamo domače trdke: Mali trgovski in obrtni oglasnik.

Izbija poljubno. Vsaka objava 4 K.

Skladišča:

Balkan, d. d., Dunajska c. 33. [d.p.]

Špedicija:

Balkan, d. d., Dunajska c. 33. [d.p.]

Trgovine:

L. Mikuš, izdelovanje dežnikov, Mestni trg 15. 2

Derenda Fran, konfekcija, manufak-tura na debelo, najnižje cene, Emon-ska cesta 8.

Puškarji:

Kaiser F. K., Selenburgova ul. 6.

Urarska popravilna delavnica Ivan Setiškar. Pot v Rožno dolino 10. Vsako popravilo izvršujem točno in solidno.

Prvovrstna pnevmatika Dunlop - Reithoffer - Hutchinsonson priporoča 894 10-3

Ign. Vok
Ljubljana, Sodna ulica 7.

Zbirajte lipovo cvetje!

Sušite ga v senci in na prepihu. Vsako množino po najvišjih cenah kupi „HERBA“, zadruga za izkoriščanje zdravilnih rastlin, z o. z. Zagreb. Palmotičeva ulica 10.

Naročajte in širite sledeče leposlovne knjige:

Anatole France - Debaljak: Pluvinski otok. Roman. Cena broš. 42 K, po pošti pripor. 2 K 40 v. več.

Dostojevski - Levstik: Besi. Roman v IV. delih. Broš. 42 K, vez. 54 K, po pošti broš. K 8-— vez. K 30-— vez.

Goncourt - Pastuškin: Dekle Elina. Roman. Broš. 15 K, vez. 21 K, po pošti broš. K 2-— vez. K 2-50 vez.

Cervantes - Sorli: Tri novele. Broš. 10 K, vez. 16 K, po pošti broš. K 2-— vez. K 2-50 vez.

Shakespeare - Zupančič: Sen kresne noči. Broš. 22 K, vez. 28 K, po pošti broš. K 2-— vez. K 2-50 vez.

Ante Debeljak: Solnce in senca. Broš. 10 K, vez. 15 K, po pošti broš. K 2-— vez. K 2-50 vez.

Stritarjeva antologija. Uredil dr. Iv. Prijatelj. Broš. 13 K, vez. K 20-—, po pošti broš. 3-40 vez. K 4-— vez.

Josipa Jurčiča zbrani spisi. Druga izdaja. Uredil dr. Ivan Prijatelj. I. zvez. broš. 22 K, po pošti 5 K več. II. zvez. broš. 22 K, po pošti 4 K 60 v. več.

Knjige se naročajo pri založništvu:

Tiskovna zadruga v Ljubljani,

Sodna ulica 6. 66 52

Damsko, moško in otroško modno blago 900 8
C. J. HAMANN
Mestni trg 8. Ustanovljeno 1866

Naročajte spise o naši državi:
ALBIN OGRIS, Borba za jugoslovansko državo.
Cena K 32-—, po pošti K 1-80 več.
Dokumenti o jadranskem vprašanju.
Cena K 18-—, po pošti K 1-80 več.
STEFAN SAGADIN, Naš sadašnji ustavni položaj.
Cena K 16-—, po pošti K 1-80 več.
ANTON MELIK, Zgodovina Srbov, Hrvatov in Slovencev.
I. del K 21-—, II. del K 42-—, po pošti oba zvezka skupaj K 9-— več.
208 18
Naročila sprejema
Tiskovna zadruga Ljubljani, Sodna ulica 6.

„BALKAN“
delniška družba za mednarodne transporte
Ekspozitura Rakek.
Ocarinjenje večjih in malih osobito živinskih in mesnih transportov. — Reekspedicije vsakovrstne.